

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 394/2020-62

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. decembra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára prerokoval ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti SKAND Skalica, spol. s r. o., Nádražná 26, Skalica, IČO 341 015 60, zastúpenej spoločnosťou Řehák & Tisoň, spol. s r. o., Komenského 437/62, Skalica, v mene ktorej koná advokát Mgr. Michal Řehák, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obdo 67/2018 z 31. júla 2019 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti SKAND Skalica, spol. s r. o., na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obdo 67/2018 z 31. júla 2019 porušené boli.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obdo 67/2018 z 31. júla 2019 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ě a ľ š i e k o n a n i e .

3. Obchodnej spoločnosti SKAND Skalica, spol. s r. o., p r i z n á v a náhradu trov konania v sume 415,51 € (slovom štyristopätnásť eur a päťdesiatjeden centov), ktoré je Najvyšší súd Slovenskej republiky p o v i n n ý vyplatiť na účet advokátskej kancelárie Řehák & Tisoň, spol. s r. o., Komenského 437/62, Skalica, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a sťažostná argumentácia

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) na neverejnom zasadnutí 10. septembra 2020 uznesením č. k. II. ÚS 394/2020-35 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti SKAND Skalica, spol. s r. o. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva (na súdnu ochranu, pozn.) podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva (na spravodlivé súdne konanie, pozn.) podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Obdo 67/2018 z 31. júla 2019 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a priložených príloh vyplýva, že sťažovateľ podal prostredníctvom svojho právneho zástupcu podaním z 23. marca 2018 dovolanie proti rozsudku Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 21 Cob 184/2016-492 z 19. decembra 2017 (ďalej aj „rozsudok krajského súdu“) z dôvodu nesprávneho posúdenia veci [§ 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“)] a odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe súdu [§ 421 ods. 1 písm. a) CSP]. Najvyšší súd napadnutým uznesením podľa § 447 písm. b) CSP odmietol dovolanie sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu ako podané neoprávnenou osobou a dovolacími dôvodmi sťažovateľa sa už konkrétnejšie nezaoberal.

2.1 Právne posúdenie zo strany najvyššieho súdu je podľa sťažovateľa zjavne neodôvodnené a priam arbitrárne a vychádza zo skutkových predpokladov, ktoré celkom evidentne a do očí bijúcim spôsobom odporujú obsahu súdneho spisu v konaní vedenom na Okresnom súde Skalica (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 3 Cb 50/2011 v právnej veci Delphi Slovensko, s. r. o., c/a SKAND Skalica, spol. s r. o., o zaplatenie sumy 34 743,74 € s príslušenstvom.

2.2 Sťažovateľ ústavnému súdu predložil zápisnicu z pojednávania z 30. januára 2013 a plnomocenstvo z 30. januára 2013, z ktorých vyplýva, že Mgr. Michal Řehák, advokát a konateľ spoločnosti ŘEHÁK & TISOŇ, spol. s r. o., založil krátkou cestou (t. j. priamo na pojednávaní do rúk sudcu) do súdneho spisu originál listiny plnomocenstva udeleného advokátskej kancelárii ŘEHÁK & TISOŇ, spol. s r. o. Uvedené plnomocenstvo na zastupovanie sťažovateľa bolo následne do súdneho spisu založené na č. listu 420 (v listinnej podobe), do ktorého ústavný súd nahliadol aj pri jeho previerke.

2.3 Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti tvrdí, že udelil advokátskej kancelárii ŘEHÁK & TISOŇ, spol. s r. o., na zastupovanie v právnej veci Delphi Slovensko, s. r. o., c/a SKAND Skalica, spol. s r. o., a to v súdnom konaní, aby vykonávala v mene sťažovateľa všetky právne úkony, podávala opravné prostriedky a vzdávala sa ich, to všetko aj vtedy, keď je podľa právnych predpisov potrebné osobitné splnomocnenie.

2.4 Z prejavu vôle je podľa neho nepochybné, že sťažovateľ udelil advokátskej kancelárii plnomocenstvo na celé súdne konanie, pretože explicitne deklaroval, že sa udeľuje na všetky právne úkony a na podávanie opravných prostriedkov, a to aj vtedy, keď je potrebné na konanie osobitné splnomocnenie. Sťažovateľ neudelil plnomocenstvo iba na určitý úkon, pretože nič také v ňom uvedené nie je (v praxi sa toto plnomocenstvo označuje ako tzv. procesné splnomocnenie, ktoré nemožno obmedziť – pozri výklad ustanovenia § 92 ods. 2 CSP v publikácii Števček, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, s. 315, pozn.). Sťažovateľ k tomu uvádza aj príslušnú judikatúru najvyššieho súdu a Najvyššieho súdu Českej republiky.

2.5 Napriek tomuto zjavnému faktu si najvyšší súd túto skutočnosť vôbec nevšimol a nevysporiadal sa ňou (v rámci skúmania procesných podmienok dovolacieho konania len konštatoval, že plnomocenstvo založené v súdnom spise neobsahuje splnomocnenie pre dovolacie konanie (plnomocenstvo z 23. marca 2018, ktoré následne posudzoval najvyšší súd, právny zástupca sťažovateľa opätovne predložil v takom istom znení, ako to predložil 30. januára 2013 okresnému súdu, aj 30. augusta 2018).

2.6 Najvyšší súd zaujal k uvedeným skutočnostiam v bodoch 15 a 16 napadnutého uznesenia tieto závery: *„Splnomocnenie doručené súdu elektronicky vyžaduje v zmysle citovanej právnej úpravy autorizáciu splnomocniteľom. Konkrétne možnosti autorizácie v prípade osoby, ktorá nie je orgánom verejnej moci, upravuje ust. § 23 ods. 1 písm. a/ zákona o e-Governmente. Plnomocenstvo predložené súdu v tomto konaní advokátskou kanceláriou ŘEHÁK & TISOŇ spol. s r. o. autorizáciu splnomocniteľom neobsahovalo, autorizácia kvalifikovaným elektronickým podpisom advokáta pritom nepostačuje a v zásade nie je ani potrebná, keďže splnomocnenie je jednostranným právnym úkonom splnomocniteľa. Advokátska kancelária ŘEHÁK & TISOŇ spol. s r. o. mala možnosť alternatívne využiť aj postup zaručenej konverzie dokumentu v listinnej podobe do elektronického dokumentu podľa štvrtej časti zákona o e-Governmente, čím by sa zachovali právne účinky pôvodného dokumentu a jeho použiteľnosť na právne úkony.... Advokátska kancelária ŘEHÁK & TISOŇ spol. s r. o. však ani jeden z uvedených postupov nevyužila, súdu doložila splnomocnenie, ktoré nie je autorizované splnomocniteľom a navyše nerešpektovala ani lehotu stanovenú súdom vo výzve na doloženie splnomocnenia. Z uvedených dôvodov najvyšší súd konštatuje, že nemá za preukázané oprávnenie ŘEHÁK & TISOŇ spol. s r. o. konať za žalovaného v dovolacom konaní. Dovolanie je preto potrebné odmietnuť podľa § 447 písm. b) C. s. p. ako podané neoprávnenou osobou.“*

3. Aj keď podľa názoru sťažovateľa nebolo vôbec potrebné odstraňovať nedostatok preukázania splnomocnenia na zastupovanie v dovolacom konaní, výzva okresného súdu na predloženie tohto plnomocnenstva nemala byť napokon adresovaná iba právnemu zástupcovi uvedenému v podanom dovolaní, ale aj priamo strane sporu, a to sťažovateľovi.

Takáto výzva však sťažovateľovi priamo nebola nikdy doručená, a to ani zo strany najvyššieho súdu.

4. Sťažovateľ ďalej poukazuje na to, že ani žalobca v tomto konaní nenamietal nedostatok procesnej podmienky – povinného zastúpenia dovolateľa a súčasne nemožno súhlasiť s jeho názorom, že na skutočnosti, ktoré nie sú sporné, „nemožno aplikovať ustanovenia Civilného sporového poriadku o koncentrácii konania“, ako to odôvodnil najvyšší súd.

5. Sťažovateľ nesúhlasí so závermi najvyššieho súdu a v ústavnej sťažnosti namieta, že najvyšší súd splnenie osobitnej procesnej podmienky dovolacieho konania podľa § 429 ods. 1 druhej vety CSP, ktorou je spísanie dovolania dovolateľa advokátom, neposúdil ústavne konformným spôsobom, čím porušil jeho právo na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie.

6. Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd po prijatí veci na ďalšie konanie vo veci samej nálezom vyslovil porušenie jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu, aby napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a aby sťažovateľovi priznal náhradu trov konania v sume 415,51 €.

II.

Vyjadrenie najvyššieho súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľa

7. Na základe výzvy ústavného súdu sa k veci listom sp. zn. KP 3/2020 z 30. septembra 2020 vyjadril najvyšší súd prostredníctvom predsedu. Vo vyjadrení uviedol: *«Sťažovateľ právne posúdenie zo strany najvyššieho súdu považoval za arbitrárne a odporujúce obsahu súdneho spisu. S predmetným tvrdením sťažovateľa sa nestotožňujeme. Za nevyhnutné považujeme v prvom rade uviesť, že do výlučnej právomoci najvyššieho súdu patrí rozhodnúť o tom, či sú splnené zákonom určené podmienky pre uskutočnenie dovolacieho prieskumu. Táto právomoc sa uplatňuje nielen vo vzťahu k*

posúdeniu prípustnosti dovolania, ale aj vo vzťahu k posúdeniu, či dovolanie obsahuje zákonom vymedzené náležitosti (§ 428 a § 429 Civilného sporového poriadku (ďalej aj ako „C. s. p.“)...

Úvodom poukazujeme na to, že nevyhnutnou podmienkou podľa § 429 C. s. p. je, že dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom a zároveň dovolanie, resp. iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Predmetné podmienky musia byť splnené kumulatívne. Pod pojmom advokát nemožno rozumieť akéhokoľvek advokáta, ale len advokáta, ktorý dovolaciemu súdu predložením splnomocnenia preukáže, že bol dovolateľom splnomocnený na zastupovanie v dovolacom konaní.

Z obsahu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že dovolanie sťažovateľa bolo spísané a podpísané advokátskou kanceláriou ŘEHÁK & TISOŇ, spol. s r. o., ktorá k dovolaniu nepriložila plnomocenstvo udelené sťažovateľom pre dovolacie konanie. Výzvou zo dňa 29. júna 2018. doručenou advokátskej kancelárii... 12. júla 2018, bol právny zástupca sťažovateľa vyzvaný na doloženie plnej moci určenej na zastupovanie sťažovateľa v dovolacom konaní, keďže plná moc založená v súdnom spise neobsahovala splnomocnenie pre dovolacie konanie. Advokátska kancelária doručila okresnému súdu plnomocenstvo dňa 28. augusta 2018 elektronicky bez autorizácie splnomocniteľom a nebolo dodatočne doplnené ani listinným originálom. Dovolací súd uvádza, že pre dovolacie konanie musí byť udelené osobitné plnomocenstvo, pretože plnomocenstvo udelené pre celé konanie v zmysle § 92 C. s. p. zaniká právoplatnosťou rozhodnutia. Pre dovolacie konanie dovolateľ preto musí splnomocniť osobitným plnomocenstvom. V prípade, že splnomocniteľ v plnomocenstve udelenom splnomocnencovi aspoň všeobecným spôsobom nevymedzí, že plnú moc udeľuje aj na konanie o mimoriadnych opravných prostriedkoch, prípadne jednoznačne neurčí, že plnú moc udeľuje na dovolacie konanie iniciované podaním dovolania proti konkrétnemu rozhodnutiu odvolacieho súdu, z takejto plnej moci nie je možné dôvodiť, že sa vzťahuje aj na konanie pred dovolacím súdom (obdobne aj uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obdo 7/2017 zo dňa 31. mája 2017, sp. zn. 4 Obdo 80/2018 zo dňa 18. decembra 2018). Súčasne táto skutočnosť nevyplýva ani z formulácie uvedenej v plnomocenstve spôsobom... aj vtedy, keď je podľa právnych predpisov potrebné osobitné splnomocnenie“. Z uvedenej formulácie nie je zrejmé, ktoré konania má tak splnomocniteľ na mysli. Keďže plnomocenstvo neobsahovalo aj splnomocnenie na zastupovanie v konaní

o mimoriadnych opravných prostriedkoch (vrátane dovolacieho konania), senát 4 O postupoval správne, keď dovolanie odmietol ako podané neoprávnenou osobou, keďže plnomocenstvo nepreukazovalo, že sťažovateľ splnomocnil advokátsku kanceláriu ŘEHÁK & TISOŇ, spol. s r. o., na zastupovanie v dovolacom konaní.

Pokiaľ sťažovateľ v ústavnej sťažnosti prezentoval opačný názor, a to, že každé splnomocnenie (aj keď z neho nie je zrejmé oprávnenie na zastupovanie v konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch po právoplatnom skončení konania vo veci samej) automaticky oprávňuje advokáta na konanie v mene splnomocniteľa v dovolacom konaní, tento názor je v rozpore s vyššie citovaným rozhodnutím dovolacieho súdu. Zároveň skutočnosť, že dovolacie konanie ako konanie o mimoriadnom opravnom prostriedku je čiastočne samostatným konaním odlišným od konania na súdoch prvej a druhej inštancie, možno podporne vyvodiť aj z judikátu č. R 74/2018, týkajúceho sa síce oslobodenia od súdnych poplatkov, ale aj z neho možno analogicky vyvodiť totožný záver, ktorý bol vyslovený v uznesení z 31. mája 2017, sp. zn. 4 Obdo 7/2017 a to záver, že pokiaľ v splnomocnení udelenom advokátovi na zastupovanie v konaní nie je uvedené, že sa udeľuje aj na zastupovanie v konaniach o mimoriadnych opravných prostriedkoch, sa na dovolacie konanie nevzťahuje. Z obsahu ústavnej sťažnosti napadnutým uznesením najvyššieho súdu vyplýva, že dôvodom na odmietnutie dovolania bola i tá skutočnosť, že plnomocenstvo predložené právnym zástupcom sťažovateľa nebolo autorizované splnomocniteľom. V tejto súvislosti najvyšší súd poukazuje na uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 422/2018 zo dňa 13. novembra 2018 (avšak obdobne aj v uzneseniach I. ÚS 353/2018, I. ÚS 180/2019, III. ÚS 271/2018, IV. ÚS 342/2018 a iných), ktorý v odôvodnení konštatoval, že „Na elektronickú podobu splnomocnenia treba aplikovať ustanovenia zákona e-Governmente, pričom oprávnenie konať v mene účastníka konania sa preukazuje buď splnomocnením ako elektronickým dokumentom autorizovaným splnomocniteľom v zmysle § 23 zákona o e-Governmente, alebo, ak splnomocniteľ nemôže tento dokument autorizovať, vykonaním zaručenej konverzie pôvodného listinného splnomocnenia v zmysle § 35 ods. 2 zákona o e-Governmente. Autorizácia splnomocniteľom preukazuje autenticitu splnomocniteľa ako osoby, ktorá splnomocnenie udelila. Autorizácia splnomocnenia advokátom ako splnomocnencom nie je postačujúca, pretože preukazuje len autenticitu splnomocnenca, a teda skutočnosť, že advokát plní moc prijat.“ Podľa

konštantného názoru Ústavného súdu SR uvedeného už vo viacerých jeho rozhodnutiach „transformáciou listinného dokumentu - splnomocnenia podpísaného sťažovateľom – do elektronickej podoby bez podpisu zaručeným elektronickým podpisom a vykonania zaručenej konverzie došlo k strate účinkov pôvodného listinného dokumentu rovnako ako pri vyhotovení fotokópie z originálu listinného splnomocnenia.“ (pozri o. i. II. ÚS 535/2018). Aj Najvyšší súd SR vo veci 1 Cdo 100/2019 pri vrátení veci prvoinštančnému súdu bez rozhodnutia uviedol, že „Splnomocnenie je jednostranný právny úkon zastúpenej strany, ktorým sa súdu a iným subjektom konania preukazuje existencia vzťahu zastúpenia a jeho rozsah. Bez predloženia riadneho splnomocnenia nekoná súd so stranou ako so zastúpeným subjektom a neprihliada ani na úkony zástupcu urobené v mene zastúpeného. Pre účely dovolacieho konania bude preto potrebné s poukazom na Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 31. mája 2018 č. k. IV. ÚS 342/2018-17 predložiť dovolaciemu súdu udelené splnomocnenie buď v listinnej podobe (originál) alebo v elektronickej podobe autorizované splnomocniteľkou podľa § 23 zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente), keďže iba autorizácia splnomocniteľom preukazuje autenticitu splnomocniteľa ako osoby, ktorá splnomocnenie udelila. Ak splnomocniteľka nedisponuje možnosťou autorizácie podľa § 23 zákona o e-Governmente, bude potrebné vykonať v zmysle § 35 ods. 2 v spojení s § 36 ods. 3 zákona o e-Governmente zaručenú konverziu splnomocnenia opatreného vlastnoručným podpisom splnomocniteľky z listinnej podoby do elektronickej s pripojením osvedčovacej doložky. Inak nemôže dovolací súd úkony právneho zástupcu považovať za úkony urobené osobou na to oprávnenou.“.

Bolo povinnosťou advokáta Mgr. Michala Reháka, aby vykonal konverziu splnomocnenia z listinnej podoby do podoby elektronickej bez potreby ešte ďalšej osobitnej výzvy, keďže je dôvodný predpoklad, že osoba advokáta má ovládať všeobecne záväzné právne predpisy vrátane povinností mu z nich vyplývajúcich (čl. 11 ods. 3 Základných princípov Civilného sporového poriadku). Prípadnú zodpovednosť za pochybenie menovaného advokáta - ktorý si nesplnil svoju povinnosť (a nedostatky dovolania neodstránil) - nie je možné prenášať na dovolací súd, ako sa o to pokúša sťažovateľ predmetnou ústavnou sťažnosťou. V predmetnej veci najvyšší súd nemal preukázané

oprávnenie ĚEHÁK & TISONĚ, spol. s r. o., konať za sťažovateľa ako žalovaného v dovolacom konaní a preto dovolanie podľa § 447 písm. b/ C. s. p. odmietol ako podané neoprávnenou osobou...

Vzhľadom na uvedené máme za to, že postup najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Obdo 67/2018 bol v súlade so zákonom, a preto uznesením z 31. júla 2019, sp. zn. 4Obdo/67/2018 nemohlo dôjsť k zásahu do práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. do práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Na základe uvedeného máme za to, že odmietnutím dovolania v predmetnej veci nemohlo dôjsť k porušeniu práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a ani k porušeniu jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Z dôvodov uvedených v predmetnom vyjadrení považujeme ústavnú sťažnosť sťažovateľa za neopodstatnenú. Preto navrhujeme, aby ústavný súd ústavnej sťažnosti sťažovateľa nevyhovel.»

8. Ústavný súd o podanej ústavnej sťažnosti upovedomil zúčastnenú osobu Delphi Slovensko, s. r. o. v likvidácii, Čáčovská cesta 1447/1, zastúpenú Mgr. Miroslavom Vilímom, advokátom, Michalská 9, Bratislava, ktorá okrem iného uviedla: *«Dovolanie sťažovateľa bolo zúčastnenej osobe doručené zo strany súdu prvej inštancie na vyjadrenie dňa 5.6.2018, pričom zúčastnená osoba sa k dovolaniu žalovaného vyjadrila prostredníctvom svojho právneho zástupcu písomným podaním zo dňa 15.6.2018.*

Zúčastnená osoba vo svojom vyjadrení podrobne poukázala na nedostatky dovolania sťažovateľa a navrhovala, aby najvyšší súd dovolanie odmietol, evtl. pre jeho nedôvodnosť zamietol. Zúčastnená osoba je naďalej toho názoru, že sťažovateľ sa podaním dovolania pokúšal zhojiť následky nedostatkov svojho odvolania voči rozsudku súdu prvej inštancie (v tomto smere poukazujeme na obsah odvolania sťažovateľa a následné rozhodnutie odvolacieho súdu) a to bez toho, aby skutočne boli splnené podmienky pre podanie dovolania. S ohľadom na argumentáciu žalobcu v predmetnom vyjadrení zo dňa 15.6.2018, ako aj s ohľadom na skutočnosť, že skúmanie podmienok konania je v súlade s ... § 161 C.s.p. vecou konajúceho súdu, nepovažoval žalobca za potrebné skúmať a ani namietať prípadné nedostatky zastúpenia žalovaného v dovolacom konaní. Skutočnosť, že žalobca nenamietal nedostatok v zastúpení žalovaného v dovolacom konaní nemôže mať žiaden

vplyv na neskoršie rozhodnutie najvyššieho súdu. Argumentáciu sťažovateľa o nesporenej skutočnosti (údajného „odobrenia“ správnosti zastúpenia dovolateľa pre nedostatok námietky žalobcu) považujeme za nesprávnu, rovnako ako argumentáciu sťažovateľa týkajúcu sa aplikácie sudcovskej koncentrácie konania, ktorú naviac považujeme za zmätočnú. Sťažovateľ podľa názoru zúčastnenej osoby nevenuje pozornosť ustanoveniam C.s.p., ktoré najvyšší súd v dovolacom konaní pri svojom rozhodovaní o dovolaní sťažovateľa aplikoval a v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol. Skúmanie zastúpenia sťažovateľa advokátom v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 C.s.p. je jednou z podmienok konania, ktoré dovolací súd skúmal až po podaní vyjadrenia zúčastnenej osoby. Najvyšší súd dospel k záveru, že podmienka (preukázania) zastúpenia v dovolacom konaní spolu s podaním dovolania splnená nebola a preto vyzval dovolateľa na odstránenie tohto nedostatku. V súlade s ustanovením článku 10 ods. 3 C.s.p. poskytol súd lehotu 10 dní na doloženie plnej moci určenej na zastupovanie žalovaného v dovolacom konaní, keďže plná moc založená v súdnom spise neobsahovala splnomocnenie pre dovolacie konanie.

Z odôvodnenia sťažovateľom napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že splnomocnenie na zastupovanie v dovolacom konaní nebolo predložené včas a podľa názoru najvyššieho súdu ani vo forme vyžadovanej príslušnými právnymi predpismi...

Hoci posúdenie splnenia procesnej podmienky zastúpenia sťažovateľa advokátom v dovolacom konaní bolo vecou konajúceho súdu, považujeme za potrebné uviesť, že žalobca v dovolacom konaní predkladal osobitné splnomocnenie na zastupovanie v tomto (dovolacom) konaní. Aj z pohľadu ustanovenia § 92 ods. 2 C.s.p. ide o bežnú prax, pretože splnomocnenie na „celé konanie“ udelené advokátovi sa (obvykle) vzťahuje práve na konanie pred súdom prvej inštancie a konanie pred odvolacím súdom. Vzhľadom na uvedené skutočnosti máme za to, že základné práva a slobody sťažovateľa uznesením najvyššieho súdu porušené neboli...»

9. Sťažovateľ sa k stanovisku najvyššieho súdu v určenej lehote nevyjadril.

10. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

III.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

11. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

12. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

13. Predmetom ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľa zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu z dôvodov uvedených v bodoch 2.1 až 5.

14. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo prejednaná súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

15. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o porušeníach základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd rozhoduje len v prípade, ak je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, ak by účinky výkonu tejto právomoci všeobecnými súdmi neboli zlučiteľné s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1 ústavy) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96).

16. Ústavný súd pri riešení (rozhodovaní) konkrétnych prípadov vychádza aj z premisy, že prijaté riešenie (rozhodnutie) musí byť akceptovateľné z hľadiska všeobecne ponímanej spravodlivosti (m. m. IV. ÚS 1/07, IV. ÚS 75/08, I. ÚS 57/07, I. ÚS 82/07, IV. ÚS 182/07).

17. Ústavný súd zdôrazňuje, že jeho úlohou nie je posudzovanie právnej perfektosti namietaného rozhodnutia všeobecného súdu z hľadiska formálnych požiadaviek vyplývajúcich zo zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov a z týchto aspektov jeho „vylepšovanie“, ale posúdenie jeho ústavnej udržateľnosti (m. m. IV. ÚS 325/08, III. ÚS 462/2012).

18. Vzhľadom na sťažnostnú argumentáciu sťažovateľa, ako aj vzhľadom na už citovanú argumentáciu najvyššieho súdu uvedenú v odôvodnení napadnutého uznesenia, ako aj jeho vyjadrenie k ústavnej sťažnosti si ústavný súd obstaral kópiu plnej moci, ktorú udelil sťažovateľ advokátovi na jeho zastupovanie v súdnom konaní.

19. Ústavný súd po preskúmaní veci konštatuje, že v rozhodnutí najvyššieho súdu uvedené závery sú formalistické, ktoré vyústili v zrejmej nespravodlivosti rozhodnutej veci až do konečného odopretia spravodlivosti.

20. K tomuto záveru ústavný súd dospel po preskúmaní obsahu spisu a príloh k ústavnej sťažnosti. O zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti súdneho rozhodnutia v súvislosti s právnym posúdením veci možno hovoriť spravidla vtedy, ak ústavný súd zistí takú interpretáciu a aplikáciu právnej normy zo strany súdu, že dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (m. m. III. ÚS 502/2011, III. ÚS 104/2013).

21. Ústavný súd konštatuje, že dovolanie bolo spísané advokátom tak, ako to predpokladá plná moc v súdnom spise, vychádzajúc z jej obsahu, vzťahovala sa tak na celé konanie vrátane opravných konaní, pri ktorých sa vyžaduje osobitné plnomocenstvo (bod 2.3)

22. Pokiaľ ide o povahu dovolania, je potrebné konštatovať, že ide o mimoriadny opravný prostriedok. Táto skutočnosť však nič nemení na tom, že pokiaľ sťažovateľ v plnej moci splnomocnil advokáta aj na podanie opravných prostriedkov (výslovne aj takých, na ktoré je potrebné osobitné splnomocnenie, pozn.), ústavný súd pri interpretácii obsahu plnej moci dospel k záveru, že označený advokát bol oprávnený aj na podanie dovolania a zastupovanie sťažovateľa v dovolacom konaní, bez potreby preukazovať sa opätovne v konaní vedenom najvyšším súdom ešte ďalším osobitným splnomocnením, či naozaj je sťažovateľ aj naďalej zastúpený advokátom sťažovateľa, ktorý mu udelil písomnú plnú moc, ktorá bola súčasťou dotknutého súdneho spisu. Ak mal najvyšší súd o tom pochybnosti, mohol vyzvať na to predovšetkým sťažovateľa osobne, čo sám však neurobil.

23. Ústavný súd v tejto veci nemá žiadnu pochybnosť o tom, že označený advokát spísal a podal dovolanie v mene sťažovateľa. Z tohto dôvodu konštatuje, že vyvodenie konečného záveru najvyššieho súdu o tom, že išlo o neoprávnenú osobu na podanie, je príliš formalistické. Je potrebné si uvedomiť, že výkon advokácie môže byť vykonávaný vo viacerých formách, avšak predpokladom poskytovania právnych služieb je to, že ich poskytuje advokát, ktorý je zapísaný v zozname advokátov. Pokiaľ označenému advokátovi bolo sťažovateľom naozaj riadne udelené plnomocenstvo na zastupovanie v celom konaní a nepochybne i na zastupovanie v konaní o opravnom prostriedku, kde sa vyžaduje osobitné splnomocnenie, a súčasne nedošlo k zániku alebo skončeniu zastúpenia, nie je možné mať relevantnú pochybnosť o existencii plnej moci na zastupovanie sťažovateľa v konaní o dovolaní vrátane spísania dovolania.

24. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že plná moc mala byť plne akceptovateľná aj na konanie pred dovolacím súdom, preto najvyšší súd nedôvodne a šikanózne žiadal (dokonca nie priamo sťažovateľa), ale jeho advokáta na predloženie ďalšej plnej moci. V nadväznosti na uvedené záver najvyššieho súdu o tom, že dovolanie spísal a podal advokát ako neoprávnená osoba, vyznieva absurdne, formalisticky a ústavne neakceptovateľne. Hoci je pravdou, že *„výlučne v právomoci najvyššieho súdu patrí rozhodnúť o tom, či sú splnené zákonom určené podmienky pre uskutočnenie dovolacieho prieskumu“*, ale ústavný súd k tomu dodáva, že nie takým spôsobom, ako to bolo v danej veci.

25. Ústavný súd už viackrát vo svojich rozhodnutiach vyslovil, že výklad relevantných právnych noriem nemôže byť taký formalistický, aby sa ním v konečnom dôsledku nielen zmaril účel súdnej ochrany, ale aj zabránilo v prístupe k súdnej ochrane z dôvodov, ktoré nemožno v právnom štáte v žiadnom prípade pričítať účastníkovi konania, ktorý sa tejto ochrany domáha (napr. III. ÚS 2/2015, II. ÚS 675/2016, II. ÚS 68/2020).

26. Ústavný súd na základe uvedených dôvodov považuje prístup najvyššieho súdu a odôvodnenie napadnutého uznesenia za exemplárny prípad *denegatio iustitiae*, ktorý nemá obdobu. Najvyšší súd sa pri rozhodovaní danej veci neriadil zásadami právneho štátu a uprednostnil formalizmus rozhodovania, ktorý povýšil nad zmysel súdnej ochrany, v rámci ktorej sa sťažovateľ domáhal svojich práv, čo priamo súvisí s poskytovaním súdnej ochrany, čo teda malo za následok porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Z uvedeného dôvodu ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy i práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

27. Ústavný súd na základe svojho zistenia, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu práv sťažovateľa, napadnuté uznesenie najvyššieho súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a jemu zodpovedajúcemu § 133 ods. 2 a ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde zrušil a vec vrátil najvyššieho súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie o dovolaní sťažovateľa (bod 2 výroku nálezu).

28. V ďalšom postupe je najvyšší súd viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto rozhodnutí (§ 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Najvyšší súd je tiež viazaný rozhodnutím o vrátení veci na ďalšie konanie, ktoré je vykonateľné jeho doručením (§ 134 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

V.

Náhrada trov konania

29. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania. Právny zástupca sťažovateľa si nárok na náhradu trov konania uplatnil.

30. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu. Odmenu priznal za dva úkony právnej služby, t. j. prevzatie a prípravu zastupovania a podanie sťažnosti, vychádzal pritom z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2018, ktorá bola 980 €, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2019. Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2019 v zmysle § 11 ods. 3 v spojení s § 13 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) predstavuje sumu 163,33 €. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušalom 9,80 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 173,13 € za jeden úkon uskutočnený v roku 2019, t. j. za dva úkony 346,26 €. Trovy právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom, tak ako to vyplýva zo súdneho spisu, predstavujú sumu 346,26 €, ktoré sa vzhľadom na skutočnosť, že právny zástupca je aj platcom dane z pridanej hodnoty, zvyšujú o 20 %. Ústavný súd preto úspešnému sťažovateľovi priznal náhradu trov konania v sume 415,51 € (bod 3 výroku rozhodnutia).

31. Toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania (§ 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. decembra 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu